2026-01-12

Till:
Trollhättan Stad
Vänersborgs kommun

Från:
Kunskapsförbundet Väst

Yttrande remiss - Utredning om ny modell för samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommuner om gymnasial naturbruksutbildning

Bakgrund

I nuvarande avtal mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och länets 49 kommuner finns en skatteväxling från kommunerna till regionen. Kommunerna avstår skatt som i stället tas ut av VGR för att driva gymnasial naturbruksutbildning. För naturbruksutbildningar som drivs i VGR:s regi betalar kommunerna interkommunal ersättning (IKE) till VGR som motsvarar 50 % av regionens självkostnad. I Trollhättans och Vänersborgs fall är det Kunskapsförbundet Väst som betalar den interkommunala ersättningen. VGR finansierar även hälften av kostnaden för elever vid naturbruksskolor utanför länet, den så kallade utomlänsersättningen men för elever som läser naturbruksprogram på friskolor inom länet betalar kommunerna (Kunskapsförbundet Väst) fullt pris enligt nu gällande samverkansavtal.

Elever läsåret 2025/2026

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som ansvarar för all gymnasial och vuxenutbildning i kommunal regi i medlemskommunerna Trollhättan och Vänersborg. Kunskapsförbundet har för närvarande ekonomiskt ansvar för 96 gymnasielever som studerar på naturbruksprogram på olika skolor. Hos vilken typ av huvudman och på vilka inriktningar av Naturbruksprogrammet som eleverna studerar, samt i vilken medlemskommun de är folkbokförda ses i tabellen nedan.

2026-01-12

Regionala skolor VGR

Inriktning	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	5	4	9
Skogsbruk	4	1	5
Trädgård	0	0	0
Naturturism	0	0	0
Djurvård	0	1	1
Hästhållning	2	1	3
Summa	11	7	18

Friskolor inom VGR

Inriktning	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	9	2	11
Skogsbruk	0	0	0
Trädgård	1	0	1
Naturturism	3	6	9
Djurvård	8	22	30
Hästhållning	7	16	23
Summa	28	46	74

Friskolor utom VGR

Inriktning	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	0	0	0
Skogsbruk	1	0	1
Trädgård	1	0	1
Naturturism	0	1	1
Djurvård	0	0	0
Hästhållning	1	0	1
Summa	3	1	4

Totalt antal elever	42	54	96

Intresset för naturbruksutbildningar på VGR:s egna skolor har ökat under de senaste fem åren från 8 elever 2021 till 18 elever 2025.

Antalet elever som läser naturbruk och som går på en friskola inom VGR har ökat markant de senaste åren på grund av etableringar av friskolor och nedläggning av VGR:s skolor i vårt närområde, från 6 elever 2018 till 74 elever 2025. Med nuvarande ersättningsmodell har det inneburit en ökad kostnad med 8,8 mnkr för

Kunskapsförbundet Väst eftersom VGR inte ersätter kommunerna (Kunskapsförbundet Väst) för kostnader för friskolor inom den egna regionen.

Intresset för naturbruksutbildningar på friskolor utanför regionen har under de senast fem åren varierat mellan fyra och tio elever per år. Under läsåret 2025/2026 är antalet fyra elever.

Hur påverkas kostnaden i det nya avtalet?

Nedan beskrivs hur kostnaden förändras utifrån nuvarande avtal jämfört med det föreslagna samverkansavtalet. I det nya samverkansavtalet ska kommunerna betala VGR:s självkostnad fullt ut och skatteväxlingen tas bort. Utgångspunkten i beräkningarna har varit elevantalet läsåret 2025/2026 samt VGR:s priser för 2026.

Kostnad nuvarande avtal

Regionala skolor VGR

Inriktning	Pris/elev/år (kr)	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	135 358	676 788	541 430	1 218 218
Skogsbruk	142 923	571 692	142 923	714 615
Trädgård	151 875	0	0	0
Naturturism	124 897	0	0	0
Djurvård	117 673	0	117 673	117 673
Hästhållning	143 599	287 197	143 599	430 796
		1 535 677	945 625	2 481 301

Friskolor inom VGR

Inriktning	Pris/elev/år (kr)	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	270 715	2 436 435	541 430	2 977 865
Skogsbruk	285 846	0	0	0
Trädgård	303 750	303 750	0	303 750
Naturturism	249 794	749 382	1 498 764	2 248 146
Djurvård	235 346	1 882 768	5 177 612	7 060 380
Hästhållning	287 197	2 010 379	4 595 152	6 605 531
		7 382 714	11 812 958	19 195 672

2026-01-12

Friskolor utom VGR

Inriktning	Pris/elev/år (kr)	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	135 358	0	0	0
Skogsbruk	142 923	142 923	0	142 923
Trädgård	151 875	151 875	0	151 875
Naturturism	124 897	0	124 897	124 897
Djurvård	117 673	0	0	0
Hästhållning	143 599	143 599	0	143 599
		438 397	124 897	563 294

Total kostnad nuvarande avtal	9 356 787	12 883 480	22 240 267

Kostnad nytt samverkansavtal

Regionala skolor VGR

Inriktning	Pris/elev/år (kr)	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	270 715	1 353 575	1 082 860	2 436 435
Skogsbruk	285 846	1 143 384	285 846	1 429 230
Trädgård	303 750	0	0	0
Naturturism	249 794	0	0	0
Djurvård	235 346	0	235 346	235 346
Hästhållning	287 197	574 394	287 197	861 591
		3 071 353	1 891 249	4 962 602

Friskolor inom VGR

Inriktning	Pris/elev/år (kr)	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	270 715	2 436 435	541 430	2 977 865
Skogsbruk	285 846	0	0	0
Trädgård	303 750	303 750	0	303 750
Naturturism	249 794	749 382	1 498 764	2 248 146
Djurvård	235 346	1 882 768	5 177 612	7 060 380
Hästhållning	287 197	2 010 379	4 595 152	6 605 531
		7 382 714	11 812 958	19 195 672

2026-01-12

Friskolor utom VGR

Inriktning	Pris/elev/år (kr)	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Lantbruk	270 715	0	0	0
Skogsbruk	285 846	285 846	0	285 846
Trädgård	303 750	303 750	0	303 750
Naturturism	249 794	0	249 794	249 794
Djurvård	235 346	0	0	0
Hästhållning	287 197	287 197	0	287 197
		876 793	249 794	1 126 587

Kostnad nytt samverkansavtal	11 330 860	13 954 001	25 284 861

Sammanställning ökad kostnad

Med dagens elevantal och VGR:s priser ökar kostnaden för Kunskapsförbundet Väst med drygt tre miljoner kronor. Kostnaderna kan givetvis öka eller minska beroende på framtida elevantal men tendensen utifrån tidigare år är att intresset för naturbruksutbildningar ökar generellt.

	Vänersborg	Trollhättan	Totalt
Kostnad nuvarande avtal (kr)	9 356 787	12 883 480	22 240 267
Kostnad nytt samverkansavtal (kr)	11 330 860	13 954 001	25 284 861
Ökad kostnad (kr)	**1 974 073**	**1 070 522**	**3 044 595**

Hur ställer sig kommunen till avtalsförslaget?

Utredningen föreslår ett frivilligt sekundärt samverkansavtal där avtal tecknas mellan kommunala gymnasiehuvudmän och VGR. Kunskapsförbundet Väst har ansvaret för den kommunala gymnasieskolan i Trollhättan och Vänersborg och är den avtalstecknande parten när det gäller sekundära samverkansavtal, enligt skollagen.

Kostnadsökningen för Kunskapsförbundet Väst med nuvarande prisbild och elevantal (2025) skulle vid en övergång till det nya samverkansavtalet bli cirka tre miljoner kronor per år. Förbundet kan inte bedöma om de ökade kostnaderna kommer att täckas av de pengar som kommunerna får när skatteväxlingen tas bort.

2026-01-12

Kunskapsförbundet Väst ställer sig positiv till avtalsförslaget under förutsättning att förbundet får täckning för de ökade kostnader från medlemskommunerna Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun i form av utökat förbundsbidrag.

Kunskapsförbundet Väst

Maria Hildefors
Förbundsdirektör

Marie Stockman Nordvall
Ekonomichef